

Vass Judit

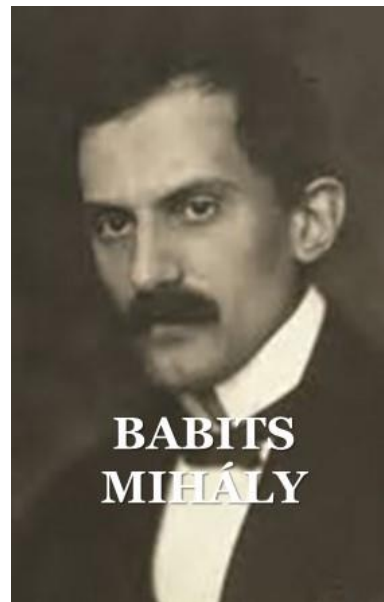
BABITS MIHÁLY
1883-1941

ÉLETE

„Nyugat estély volt, s ő is felolvasott...Sovány, fekete ember, hosszú kabátban, olyan Paganini-jelenség, izzó arc, amely befelé remeg, nem szuggerál, de magára vonz, nagyon egyéni deklamálás, egy sötétben élő ember, magányos, önmagának szóló közlési modor, semmi megalkuvás és semmi kinyilatkozás: művészi játékban való megnyilatkozás: abszolút lelki élet” (Móricz visszaemlékezése)

Szekszárdon
született,
katolikus,
értelmiségi
családban.

Tanulmányai: Pécs (ciszterciek) –
önképzőkör, díjak, jogásznak szánják.
**„Utam elő volt készítve családi és
hivatali vonalon, körülöttem**

békében trespert a világ” – mégsem jogász lesz.

**„Tanárnak készültem, hűtlenné válva az ősi jogász mesterséghez, mert
magasabb törvények tudását szomjaztam, mint amiket az emberek
alkottak.” (Babits)**

Pest: Pázmány Péter Egyetem 1901-05 – latin-magyar szakos

**„Ez az önéletrajz az igazi életet festette: amelyik könyvekben folyt le,
tanulásban, elvonultan és önzetlen, nem élve, mintegy csak tükörből
nézve a világot” (Halálfiái)**

Modern irodalmi, filozófiai tájékozottsága kortársai fölé emelik: Taine, Carlyle, Emerson, Spinoza, Hume, Spencer, Nietzsche, William James (*The Principles of Psychology*, 1890) Mach, Bergson

Négyesy László-szeminárium (stílusgyakorlatok) – fórum a fiatalok számára, itt köt barátságot Kosztolányi Dezsővel és Juhász Gyulával.

**„Tudatosan tűztük ki feladatunkul irodalmunk fölgazdagítását.
Erősebbé, modernebbé, tartalmasabbá akartuk formálni...de más-más
út vonzott.” (levél Kosztolányihoz, 1904)**

**„Verset legfelebb szavalni vagy dalolni lehetett. S az átlagízlés nem tett
különbséget: Petőfi is csak nóta volt, és Vörösmarty is csak szavalmány.
Akit az igazi költészet dekadens szomja úzótt, az külföldre vetette a
tekintetét. Francia és angol költőkért rajongott, modern és
hypermodern versekért, tüntetően messze akarva kerülni a
frázisköltészet minden sablonjától és a nóták gyanús egyszerűségétől is.**

Baudelaire és Verlaine, Poe és Swinburne, Mallarmé és Rilke nevei röpködtek a borzos ifjú „nyugatosok” ajkán.” (*Keresztül-kasul az életemen*)
Diploma munkája: Arany János (disszertáció) Vergilius: Georgicon (latinul)

Tanítóskodik: Baja, Szeged (itt volt tanítványa Rákosi Mátyás), Fogaras – **Fogarason** száműzöttnek érzi magát: **„Itt éreztem először hideg szeleket...Halinacsizmás oláhok léptei visszhangzottak a folyosón, s nagyszakállú pópák járták az uccákat, míg a magyar urak a Mexico-vendéglő terraszán ittak, kártyáztak és politizáltak,...Én már akkor nyílt lázadásban voltam, nem kártyáztam, nem ittam azon túl, amennyit mégis dukál, s nem érdekelt az osztrák-magyar politika. A kuruckodás gyermekes játéknak tűnt fel előttem, hisz úgyszem látszólag semmi lényegeset,...Jobb volt a könyvek közé vonulni, a szellem erőde még szilárdnak látszott...”** – irodalom tankönyvet ír, **Dante-fordítás kezdete**

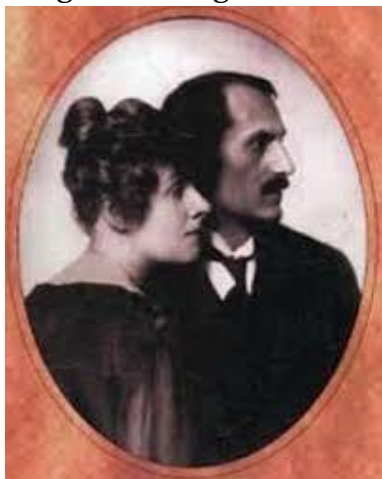
1908 – Olaszország, megtanul görögül, első versei a Nyugatban, Holnap (Nagyvárad)
1911-16 – Pesten tanár – a konzervatív kritika támadja modern verseit : „filozopter lirizmus” – válasza a Nyugatban : elutasítja az irodalom elkötelezettségét
1914 – Első világháború –fordulópont: **„...egy napon ...minden megváltozott, szinte egyik pillanatról a másikra, mintha betörtek volna az ablakok és bezuhanna a vihar. ...mintha csakugyan valami kozmikus erő ragadta volna meg a világot, s az elemek harcával jelentené be, hogy ezentúl minden másképp lesz, mint eddig volt....Lassan eltűnt a szellemi erőd szilárdságába vetett hit is...”** (*Keresztül-kasul...ld.* Ady: Emlékezés egy nyaréjszakára)

A háború kikényszeríti az elefántcsonttoronyból – Játszottam kezével :”nagyobb örömmel ontanám /kis ujjáért a csobogó vért,/mint száz királyért, lobogóért” – a militarista sajtó támadja – ezekben az években kerül közel Adyhoz: **„harcom a harcod folytatása”**

1918 – egy időre csatlakozik a forradalomhoz, tagja az írói direktóriumnak, egyetemi tanárrá nevezik ki – DE! a proletárdiktatúrával már nem tud azonosulni

1919 **„Magamból csinállok pártot magamnak** – mint Dante.”

Fehér terror : megfosztják tanári állásától, a Nyugat egyik szerkesztője, fordításokból él meg – barátsága Szabó Lőrincsel, aki tanítványa volt.

1921: házasság: Tanner Ilonka (írói álneve: Török Sophie, ami Kazinczy Ferenc feleségének a neve volt) örökbe fogadnak egy kislányt. Esztergomban, az Előhegyen kicsi házat vesznek. Tavasztól őszig itt töltik az időt. A tornác falán máig látható az ide látogatók aláírása. (pl. Karinthy, Radnóti)

1927 A Baumgarten Alapítvány elnöke lesz (Az alapítványt Baumgarten Ferenc hozta létre, hogy évente fiatal, tehetséges

magyar íróknak. költőknek adjon ösztöndíjat.)

1933-41 Nyugat főszerkesztője

„Mikor elindultunk, még a nagy fények elevenen lobogtak, s épségben állt az Elefántcsonttorony...ki tagadja, hogy gyilkos gázok füstölögnek a laboratóriumokban, s gyilkos ideológiák a lelkekben? ...Esküdjön minden a Kultúra ellen: mi védjük meg legalább az Elefántcsonttornyot, ha már egyéb templomot nem!...Tragikus harc, héroszi irodalom: szemben a korrall, s felülről bírálva az elboruló barbár életet.” (1930.Ezüstkor)

Az előhegyi nyaraló tornácán a kortársak aláírásai

Művei: Lírai versek

Jónás könyve (elbeszélőköltemény)

Regények: Halálfi, Tímár Virgil fia, A Gólyakalifa, Elza pilóta

Esszék: Petőfi és Arany, Az írástudók árulása

Fordítások (pl.) Dante: Isteni Színjáték